

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.009.01.2023

**Pan
Bohdan Paszkowski
Wojewoda Podlaski**

Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku
ul. Adama Mickiewicza 3, 15-213 Białystok

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/061 – Zapewnienie obywatelom miejsc schronienia w budowlach ochronnych na wypadek wystąpienia zagrożenia

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku ¹ , ul. Adama Mickiewicza 3, 15-213 Białystok
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Bohdan Paszkowski, Wojewoda Podlaski od 9 grudnia 2015 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	Zapewnienie obywatelom miejsc schronienia w budowlach ochronnych na wypadek wystąpienia zagrożenia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2023 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały znaczenie dla przedmiotu kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontrolerzy	Tomasz Suchowierski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/082/2023 z dnia 17 kwietnia 2023 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: „Urząd” lub „PUW”.

² Dalej: „Wojewoda”.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623. Ustawa zwana dalej: „ustawą o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Urząd był przygotowany organizacyjnie do realizacji zadań z zakresu obrony cywilnej, w tym z zakresu budownictwa ochronnego. Zadania te były realizowane przez pracowników Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego (dalej: WBZK) posiadających aktualne zakresy czynności, w których uwzględniono zmiany związane z likwidacją obrony cywilnej. Prawidłowo, w uzgodnieniu z Szefem Obrony Cywilnej Kraju, opracowano Plan Obrony Cywilnej Województwa Podlaskiego oraz wieloletni i roczne plany działania w zakresie obrony cywilnej. Do Szefa Obrony Cywilnej Kraju przekazywano też coroczne oceny stanu przygotowań obrony cywilnej województwa. W Urzędzie dokonywano również weryfikacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego pod kątem uwzględnienia w nich potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa. Wojewoda przed 22 kwietnia 2022 r. doprecyzowywał regulacje dotyczące obrony cywilnej (w zarządzeniu oraz opracowanej „Koncepcji realizowania zadań obrony cywilnej w województwie podlaskim”), zaś po uchyleniu przepisów o obronie cywilnej wydał zarządzenie stanowiące podstawę do kontynuowania przez samorządy działań związanych z przygotowaniem warunków do ochrony ludności na wypadek wojny.

We właściwy sposób przygotowano stanowisko pracy Wojewody i jego służb w sytuacji kryzysowej. Zostało ono umieszczone w zabezpieczonym i przygotowanym obiekcie ochronnym. W niewielkim jednak stopniu zabezpieczone były potrzeby ludności województwa w zakresie budowli ochronnych. Zgodnie z prowadzoną w Urzędzie ewidencją, miejsca w 766 budowlach ochronnych mogło wystarczyć jedynie dla 7% ludności województwa. Ewidencja budowli ochronnych była aktualizowana (także po uchyleniu przepisów o obronie cywilnej), jednak pomimo weryfikacji przekazywanych przez samorządy danych oraz kontroli prowadzonych w powiatach, część danych dotyczących m.in. wytrzymałości obiektów (27% z 766 wpisów) czy oceny przygotowania (24% wpisów) pozostawała nieuzupełniona.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Zapewnienie warunków umożliwiających prawidłową realizację zadań dotyczących budownictwa ochronnego.

Opis stanu faktycznego

1.1. Realizacja zadań związanych z obroną cywilną zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu⁵ należała do 19 sierpnia 2022 r. do obowiązków:

- 1) wspólnych wydziałów (w zakresie określonym odrębnymi przepisami - § 82 ust. 28 regulaminu),
- 2) Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego – Oddziału Przygotowań Obronnych i Obrony Cywilnej (§ 91 ust. 2 pkt 3 regulaminu).

Zadania te dotyczyły m.in.: opracowywania planu obrony cywilnej województwa oraz opiniowania planów obrony cywilnej powiatów i miast na prawach powiatu, określenia zasad opracowania planów obrony cywilnej powiatów i gmin, nadzorowania powiatów w zakresie opracowywania planów obrony cywilnej, tworzenia i przygotowywania do działania jednostek organizacyjnych obrony cywilnej (formacji obrony cywilnej) oraz nadzorowanie tego procesu w powiatach i miastach na prawach powiatu, sprawowania nadzoru nad realizacją zadań obrony cywilnej w powiatach i miastach na prawach powiatu oraz przeprowadzania kontroli w tym zakresie, dokonywania oceny stanu przygotowań obrony cywilnej, sporządzania analiz, informacji i sprawozdań dotyczących realizacji zadań obrony cywilnej, opracowywania rocznego (wieloletniego) planu działania obrony cywilnej oraz uzgadniania planów działania obrony cywilnej powiatów, sporządzania i realizacji Programu Doskonalenia Obrony Cywilnej Województwa, sprawowania nadzoru nad przygotowaniem i zapewnieniem funkcjonowania budowli ochronnych oraz obiektów i urządzeń na potrzeby stanowisk kierowania oraz

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Wprowadzonym zarządzeniem Nr 203 /2015 Wojewody Podlaskiego z dnia 28 grudnia 2015 r., zmienianym w okresie do lipca 2023 r. 33 razy.

uzgadniania i opiniowania pod względem wymogów obrony cywilnej dokumentacji projektowej, budowlanej oraz planów zagospodarowania przestrzennego.

(akta kontroli str. 3-12)

Od 20 sierpnia 2022 r.⁶ wskazane wyżej obowiązki i zadania związane z obroną cywilną zostały zastąpione następującymi zapisami:

- 1) do zadań wspólnych wydziałów należy: realizowanie zadań pozamilitarnych przygotowań obronnych, zgodnie z zakresem działania określonym odrębnymi przepisami (§ 82 ust. 28),
- 2) Oddział Przygotowań Obronnych i Obrony Cywilnej w WBiZK został zastąpiony Oddziałem Ochrony Ludności i Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych.

Z zadań WBiZK usunięte zostały wszystkie zadania związane z obroną cywilną, w tym m.in. dotyczące sporządzania i nadzoru nad planami obrony cywilnej, jednostkami obrony cywilnej. Wprowadzono natomiast katalog zadań związanych z zarządzaniem kryzysowym. W obowiązujących regulacjach nie znalazły się odniesienia do przygotowania i funkcjonowania budowli ochronnych.

(akta kontroli str. 13-22)

W latach 2020-2023 zadania związane z ochroną ludności, a wcześniej z obroną cywilną, realizowało w Wydziale pięciu pracowników, z których żaden w tym okresie nie odbył szkoleń związanych z obroną cywilną lub budowlami ochronnymi. Wcześniejsze doświadczenie zawodowe, wykształcenie lub odbyte przez pracowników szkolenia przedstawiały się następująco:

- trzech pracowników odbywało służbę wojskową lub posiadał przeszkolenie wojskowe, a jeden był wcześniej pracownikiem prowadzącym zajęcia w Międzywojewódzkim Ośrodku Szkolenia Obrony Cywilnej w Białymstoku,
- jeden ukończył studia wyższe na kierunku bezpieczeństwa narodowego i jeden studia podyplomowe w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego,
- dwóch odbyło szkolenia lub kursy związane z obronnością, dwóch szkolenia prowadzone przez Państwową Straż Pożarną dotyczące ochrony dóbr kultury, kursy inspektorów OC, w tym jeden z nich kurs z zakresu doskonalenia systemu ochrony ludności.

Wszyscy pracownicy zajmujący się tymi zadaniami posiadali zaktualizowane zakresy czynności. W ostatnich zakresach czynności, ustalonych pracownikom w okresie od listopada 2022 r. do kwietnia 2023 r., usunięto zapisy o „obronie cywilnej”, precyzując zadania w tym zakresie, jako zadania z zakresu ochrony ludności oraz zadania związane z zarządzaniem kryzysowym. We wcześniejszych zakresach czynności zadania te były określane jako: „ochrona ludności (obrona cywilna)” lub „obrona cywilna”. Ponadto we wcześniejszych zakresach czynności określony był szereg zadań bezpośrednio wynikających z realizacji przepisów o obronie cywilnej⁷, które zostały usunięte z zakresów zadań pracowników.

(akta kontroli str. 25-76)

Nadzór nad realizacją zadań z zakresu ochrony ludności sprawował kierownik Oddziału Ochrony Ludności i Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego PUW. Do jego obowiązków (zgodnie z zakresem czynności z 29 listopada 2022 r.) należały zadania związane z nadzorem nad planowaniem i realizacją przedsięwzięć z zakresu obronności i zarządzania kryzysowego w województwie podlaskim.

(akta kontroli str. 25-33)

1.2. W okresie objętym kontrolą Wojewoda uzgodnił 86 projektów planów zagospodarowania pod względem uwzględnienia potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa, z czego do 12 projektów planów zostały zgłoszone uwagi w tym zakresie. Badanie pięciu losowo wybranych planów do których zostały zgłoszone uwagi⁸ wykazało, że uwagi odnoszące się do budowli ochronnych dotyczyły przede wszystkim:

⁶ Zmiany w regulaminie organizacyjnym wprowadzone zarządzeniem nr 121/2022 Wojewody Podlaskiego z dnia 19 sierpnia 2022 r.

⁷ Do zadań tych zaliczyć można np. opracowanie „Planu Obrony Cywilnej województwa podlaskiego”, nadzór nad organizowaniem, planowaniem użycia oraz przygotowaniem do działania formacji OC jednostek samorządu terytorialnego oraz prowadzenie zbiorczej ewidencji tych formacji, przygotowanie i koordynowanie ćwiczeń formacji OC.

⁸ Dwóch z 2020 roku i po jednym z 2021, 2022 i 2023 roku.

- a) zalecenia projektowania na terenach zabudowy wielorodzinnej, przemysłowej i użyteczności publicznej budowli ochronnych „/.../ jako obiektów o podwójnej funkcji, pozostających w ciągłym użytku, np. garaże podziemne lub inne pomieszczenia najniższej położonej kondygnacji. Możliwość zaadoptowania obiektu do funkcji ochronnej zaleca się dopiero w czasie podwyższenia stanu gotowości obronnej państwa lub innego zagrożenia.”;
- b) na terenach zabudowy bez planowanego podpiwniczenia zalecono wyznaczenie rezerwy terenu pod budowę budowli ochronnych wolnostojących, które będą wykonane w czasie podwyższenia stanu gotowości obronnej państwa lub innego zagrożenia.

Przy uzgadnianiu planu zagospodarowania przedstawionego w maju 2022 r. przez Prezydenta Miasta Suwałki Dyrektor WBiZK (z upoważnienia Wojewody) wskazał, że wprowadzenie przepisów określające wymagania obrony cywilnej utraciły moc z dniem 23 kwietnia 2022 r., to: „/.../ Jednak mając na uwadze niekorzystny rozwój sytuacji geopolitycznej w Europie oraz poprawność stosowanych do chwili obecnej rozwiązań w zakresie wymogów OC, proponuję utrzymać pozostałą część omawianego paragrafu bez zmian. Mimo przejściowego braku przepisów krajowych, obowiązek przygotowania infrastruktury do ochrony ludności wynika z I Protokołu Dodatkowego do Konwencji Genewskich z 12 sierpnia 1949 r. dotyczącego ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych (Genewa, 8 czerwca 1977 r.)” Przy uzgadnianiu planu zagospodarowania z Gminy Sejny, przekazanego w lipcu 2023 r. wskazano, że warunkiem uzgodnienia jest rozszerzenie zapisów odnoszących się do obrony cywilnej (m.in. w zakresie wskazanym wyżej w podpunktach a) i b)). Jako podstawę tych zapisów wskazano zarządzenie Wojewody Podlaskiego Nr 145/2022 z dnia 18 października 2022 r. w sprawie ustalenia zakresu przygotowania warunków do ochrony ludności na wypadek wojny. (akta kontroli str. 77-104)

Do 74 z 86 uzgadnianych w latach 2020-2023 projektów planów zagospodarowania nie zostały zgłoszone uwagi. Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że: „Uwagi do uzgadnianych projektów nie są przekazywane w przypadku, gdy w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zostały ujęte potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa/obrony cywilnej lub gdy uzgodnienie dotyczy zmiany projektu miejscowego planu zagospodarowania – zabudowa jednorodzinna, zagrodowa, drogi, pasy zieleni, cmentarza, teren zabudowy produkcyjnej z zakresu wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnego źródła energii powierzchniowej, teren eksploatacji kruszywa.” Odnosząc się do weryfikowania uwzględnienia uwag zgłoszonych do projektów planów zagospodarowania Dyrektor wyjaśnił, że: „Niektóre jednostki samorządowe po otrzymaniu uwag do uzgodnienia projektu ponownie wysłały projekt do uzgodnienia z uwzględnionymi uwagami. Pracownik Wydziału, w przypadku nieotrzymania projektu ponownie do uzgodnienia, dokonuje sprawdzenia na stronie gminy uchwalonego projektu i umieszczenia zapisów w zakresie obronności/obrony cywilnej. W każdej sprawdzonej uchwale, takie zapisy się znajdowały.” (akta kontroli str. 77, 105-107)

W latach 2020-2023 nie wystąpiły przypadki stwierdzenia przez Wojewodę nieważności uchwał w sprawie miejscowych planów zagospodarowania, ze względu na nieuwzględnienie w nich potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa. (akta kontroli str. 77)

Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że: „Nieokreślenie sposobu uwzględniania potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego było problematyczne do 2018 roku. Wydanie wytycznych przez Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 04.12.2018 w sprawie zasad postępowania z zasobami budownictwa ochronnego, pozwoliło przystąpić pracownikom PUW do prac nad wprowadzeniem zasad i potrzeb obronności i bezpieczeństwa państwa zawartych w wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju, do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminach województwa podlaskiego. Wynikiem tych prac było wydanie w roku 2020 Zarządzenia NR 7/2020 Wojewody Podlaskiego z dnia 19 stycznia 2020 r. w sprawie ustalenia wymagań obrony cywilnej. Dokument ten, po wejściu w życie ustawy o obronie Ojczyzny, stracił moc prawną, dlatego w roku 2022 zostało wydane kolejne Zarządzenie Nr 145/2022 Wojewody Podlaskiego z dnia 18 października 2022 r. w sprawie ustalenia zakresu przygotowania warunków do ochrony ludności na wypadek wojny, które obowiązuje do dziś.” (akta kontroli str. 105-108)

1.3. W okresie objętym kontrolą Urząd nie realizował inwestycji dotyczących nowych budynków użyteczności publicznej⁹. Realizowano natomiast inwestycję polegającą na rozbudowie istniejącego budynku biurowego na potrzeby Centrum Powiadomienia Ratunkowego. Dyrektor Biura Obsługi Urzędu wyjaśniła, że: *„Biorąc pod uwagę fakt, że zadanie dotyczyło rozbudowy już istniejącego budynku (biurowo-magazynowego), pod częścią którego znajduje się schron stwierdzono, iż wymagania obrony cywilnej w zakresie ochrony ludności zostały spełnione.”* (akta kontroli str. 108)

W latach 2020-2023 na terenie przejść granicznych województwa podlaskiego nie budowano większych obiektów użyteczności publicznej. Realizowane inwestycje dotyczyły budowy obiektów infrastruktury wspomagających pracę służb funkcjonujących na przejściu i będących uzupełnieniem obiektów wybudowanych w latach wcześniejszych (m.in. wiaty garażowe, pawilon odpraw podróźnych i środków transportu, monitoring, kojce dla psów służbowych, ogrodzenia pasów ruchu). Dyrektor Wydziału Infrastruktury wyjaśniła, że: *„Ze względu na charakter i przeznaczenie obiektów budowanych we wskazanym okresie na przejściach granicznych, realizacja wymagań związanych z ochroną ludności, o których mowa w Prawie budowlanym nie była możliwa. Ponadto teren przejść granicznych jest obszarem zamkniętym i dostępnym tylko dla służb oraz osób przekraczających granicę państwową.”*

(akta kontroli str. 109-110)

W sprawie potrzeby określenia w przepisach prawa wymagań dotyczących obrony cywilnej, które powinny być uwzględniane na etapie projektowania i budowania obiektów budowlanych Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że: *„Określenie w przepisach prawa na poziomie ustawy lub rozporządzenia, wymagań dotyczących obrony cywilnej, które powinny być uwzględniane na etapie projektowania i budowania obiektów budowlanych jest niezbędne. W związku z brakiem określenia ww. przepisach prawa wymagań dotyczących obrony cywilnej, które powinny być uwzględniane na etapie projektowania i budowania obiektów budowlanych, pracownicy PUW przystąpili do prac nad opracowaniem aktów prawa miejscowego w danym zakresie, na podstawie wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 04.12.2018 r. w sprawie zasad postępowania z zasobami budownictwa. Wynikiem tych prac było wydanie Zarządzenia Nr 7/2020 Wojewody Podlaskiego z dnia 19 stycznia 2020 r. w sprawie ustalenia wymagań obrony cywilnej. Dokument ten, po wejściu w życie ustawy o obronie Ojczyzny (22 kwiecień 2022 r.), stracił moc prawną. Dlatego w roku 2022 zostało wydane nowe Zarządzenie Nr 145/2022 Wojewody Podlaskiego z dnia 18 października 2022 r. w sprawie ustalenia zakresu przygotowania warunków do ochrony ludności na wypadek wojny, które obowiązują do dziś.”*

(akta kontroli str. 242-247)

1.4. W Urzędzie, zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin¹⁰ opracowywano Plany Obrony Cywilnej Województwa Podlaskiego¹¹. Ostatni Plan OC został zatwierdzony przez Wojewodę 19 kwietnia 2022 r. (przekazany do uzgodnienia Szefowi Obrony Cywilnej Kraju 20 kwietnia 2022 r. – bez odpowiedzi). Wcześniej obowiązywał Plan OC zatwierdzony przez Wojewodę 5 marca 2014 r. W latach 2020-2022 nie dokonywano formalnych (aneksem) aktualizacji Planu Obrony Cywilnej Województwa. Corocznie nowelizowano natomiast zawarte w Planie dane dotyczące m.in. formacji OC, budowli ochronnych, ostrzegania i alarmowania, awaryjnych ujęć wody i likwidacji skażeń. Dane były zawarte w zestawieniach, które wykorzystywano przy sporządzaniu rocznych ocen stanu przygotowania województwa.

Plan OC z 2022 r. został zaktualizowany jeden raz. Aneksem z 31 stycznia 2023 r. wprowadzono zmiany polegające na wyodrębnieniu z tekstu Planu nowego załącznika funkcjonalnego: Nr 6 „Przygotowanie i organizowanie schronów”.

(akta kontroli str. 111-143, 202, 354)

⁹ Definicję takiego budynku zawarto w § 3 pkt 6 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225).

¹⁰ Dz. U. Nr 96, poz. 850, uchylone 23 kwietnia 2022 r. (dalej: rozporządzenie ws. zakresu działania SOC).

¹¹ Dalej: „Plan OC”.

W Planie OC zasady przygotowania miejsc ochrony ludności zostały określone w załączniku Nr 6 Przygotowanie i organizowanie budowli ochronnych¹². Zgodnie z zapisami załącznika w województwie podlaskim do dyspozycji wójtów, burmistrzów i prezydentów miast było łącznie 765 budowli ochronnych¹³, z czego 81 stanowiły schrony, a 684 ukrycia kategorii II lub wytypowane miejsca do organizacji doraźnej ukryć. Łączna pojemność budowli ochronnych została określona na 81.156 miejsc. W Planie OC wskazano, że zasady planowania, typowania i przeznaczania obiektów na ukrycia dla ludności oraz uwzględniania potrzeb w tym zakresie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zostały określone w zarządzeniu Wojewody Podlaskiego Nr 145 z dnia 18 października 2022 r. w sprawie ustalenia zakresu przygotowania warunków do ochrony ludności na wypadek zagrożenia i wojny. (akta kontroli str. 111-143)

Zgodnie z dyspozycją § 5 ust. 1 rozporządzenia ws. zakresu działania SOC w Urzędzie przygotowywano roczne i wieloletnie plany działania w zakresie obrony cywilnej w województwie podlaskim, które uzgadniano z Szefem Obrony Cywilnej Kraju. W zakresie odnoszącym się do zapewnienia miejsc ochrony ludności w rocznych planach działań i w planie wieloletnim przewidziano działania związane z: aktualizacją ewidencji budowli ochronnych i obiektów budowlanych przeznaczonych do zbiorowej ochrony ludności¹⁴ oraz opiniowanie i uzgadnianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin w zakresie wymogów obrony cywilnej. (akta kontroli str. 144-187)

1.5. W latach 2020-2022 wydatki Urzędu na obronę cywilną¹⁵ wyniosły łącznie 627,5 tys. zł¹⁶, w tym:

- w 2020 r. – 422,2 tys. zł (plan – 424,1 tys. zł),
- w 2021 r. – 162,1 tys. zł (plan – 164,5 tys. zł),
- w 2022 r. – 43,2 tys. zł (plan – 47 tys. zł).

Wydatki z tego rozdziału zostały poniesione m.in. na: konserwację i utrzymanie sprzętu OC, systemu ostrzegania i alarmowania, zakup syren alarmowych i doposażenie magazynów w sprzęt OC. Nie finansowano nimi utrzymania i konserwacji budowli ochronnej przeznaczonej na Zapasowe Stanowisko Kierowania¹⁷ lub innych budowli ochronnych.

Wydatki na utrzymanie i konserwację stanowisk kierowania Wojewody, w tym ZSK, były realizowane w rozdziale 75212 Pozostałe wydatki obronne. Wydatki w tym rozdziale wyniosły łącznie 1.217,3 tys. zł (przy planowanych 1.282 tys. zł), w tym:

- w 2020 r. – 414 tys. zł (plan – 427 tys. zł),
- w 2021 r. – 375 tys. zł (plan – 421 tys. zł),
- w 2022 r. – 428,3 tys. zł (plan – 434 tys. zł).

Środkami z tego rozdziału sfinansowano m.in. opłaty za energię elektryczną, olej opałowy, wyposażenie ZSK, zabezpieczenie przeciwwilgociowe budowli, zakup wyłączów i filtropochłaniaczy do schronu.

W latach 2020-2023 (do 31 sierpnia) Wojewoda nie przekazywał jednostkom samorządu terytorialnego dotacji na zadania z zakresu obrony cywilnej. Nie przekazywano również środków z rezerwy celowej na takie zadania. (akta kontroli str. 188-201, 355)

1.6. Zagadnienia związane z uregulowaniem zasad dotyczących budowli ochronnych i funkcjonowania obrony cywilnej w województwie podlaskim były w okresie objętym kontrolą przedmiotem aktów prawnych wydawanych przez Wojewodę oraz prac Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, i tak:

a) przed uchycieniem przepisów dotyczących obrony cywilnej:

¹² W załączniku powołano się m.in. na wytyczne Szefa OC Kraju z 4 grudnia 2018 r. w sprawie zasad postępowania z zasobami budownictwa ochronnego.

¹³ Stan na 31 grudnia 2022 r.

¹⁴ Zgodnie ze wzorem określonym w wytycznych Szefa OC Kraju z 4 grudnia 2018 r.

¹⁵ Wydatki w rozdziale 75414 Obrona cywilna.

¹⁶ Przy planowanych po zmianach w wysokości 635,6 tys. zł.

¹⁷ Dalej: „ZSK”.

- 19 stycznia 2020 r. Wojewoda wydał zarządzenie Nr 7/2020 w sprawie wymagań obrony cywilnej, w którym zobowiązał szefów ogniw obrony cywilnej województwa do uwzględniania w aktach prawa miejscowego, studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, decyzjach o warunkach zabudowy oraz dokumentacji projektowo-budowlanej aspektów obrony cywilnej dotyczących lokalizowania awaryjnych ujęć wody, budowli ochronnych oraz umiejscowienia elementów systemu ostrzegania i alarmowania ludności. Zapisy dotyczące budowli ochronnych zawarte zostały w 12 punktach określających zasady planowania, tworzenia i utrzymania budowli ochronnych, a w sześciu punktach określono zasady uzgadniania projektów budowlanych w zakresie wymogów obrony cywilnej;
 - 30 października 2020 r. Wojewoda zatwierdził opracowaną w Wydziale „Koncepcję realizowania zadań obrony cywilnej w województwie podlaskim”. W dokumencie określone zostały najważniejsze kierunki działania oraz sposoby realizacji poszczególnych zadań obrony cywilnej z włączeniem wszystkich szczebli organów obrony cywilnej. Opracowanie zostało rozesłane do wszystkich szefów obrony cywilnej powiatów w województwie podlaskim. W zakresie odnoszącym się do przygotowania i organizowania schronów określono dwa kierunki działania: 1) zapewnienie w planowaniu ukryć i schronów miejsca dla minimum 25% ludności zamieszkałej w miastach, 2) planowanie ukrycia dla ludności w podpiwniczeniach budynków (garaże podziemne) lub jako wolnostojące do doraźnego przygotowania w czasie podwyższania gotowości obronnej państwa. Kierunki działania miały być realizowane przez: 1) uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin potrzeby powstawania nowych ukryć i schronów lub zabezpieczenie miejsca pod budowę ukryć doraźnych wolnostojących zgodnie z wymaganiami obrony cywilnej określonymi w zarządzeniu Wojewody Nr 7/2020; 2) uwzględnianie w projektach budowlanych rozwiązań określonych w „Warunkach technicznych jakim powinny odpowiadać budowle ochronne” stanowiących załącznik do wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 4 grudnia 2018 r. w sprawie zasad postępowania z zasobami budownictwa ochronnego; 3) prowadzenie i aktualizowanie ewidencji budowli ochronnych zgodnie z wytycznymi Szefa Obrony Cywilnej Kraju. (akta kontroli str. 202-234)
- b) po uchyleniu z dniem 22 kwietnia 2022 r. przepisów dotyczących obrony cywilnej:
- 27 maja 2022 r. – Wojewoda przesłał do prezydentów, starostów, burmistrzów i wójtów pismo, w którym poinformował o utracie mocy prawnej wydanych zarządzeń odnoszących się do obrony cywilnej, wskazując jednocześnie, że: *„/.../ Mimo braku uregulowań ustawowych dotyczących przejściowego obowiązywania przepisów dotyczących zadań obrony cywilnej, mając na uwadze niekorzystny rozwój sytuacji geopolitycznej w Europie oraz poprawność stosowanych do chwili obecnej rozwiązań w wyżej wymienionych zarządzeniach Wojewody, proszę Państwa o podtrzymanie działań w zakresie ochrony ludności. Należy pamiętać, iż obowiązek ten wynika również z ratyfikowanego przez Polskę /.../ Protokołu Dodatkowego I do Konwencji Genewskich z dnia 12 sierpnia 1949 r. sporządzonego w Genewie 8 czerwca 1977 r., dotyczącego ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych.”*
 - 18 października 2022 r. Wojewoda wydał zarządzenie Nr 145/2022 w sprawie ustalenia zakresu przygotowania warunków do ochrony ludności na wypadek wojny. Załącznik do zarządzenia stanowiły wytyczne o treści zbieżnej z „Koncepcją realizowania zadań obrony cywilnej w województwie podlaskim” z 30 października 2020 r. W części wytycznych odnoszących się do budowli ochronnych wskazano, że: *„Ze względu na brak aktualnych norm prawnych dotyczących budowli ochronnych i ukryć do doraźnego przygotowania należy korzystać pomocniczo z wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 4 grudnia 2018 r. w sprawie zasad postępowania z zasobami budownictwa ochronnego.”* (akta kontroli str. 235-242)

Dyrektor WBiZK w sprawie problemów lub trudności, w tym o charakterze prawnym i finansowym, występujących w związku z realizacją zadań w ramach zarządzania kryzysowego i ochrony ludności (obrony cywilnej) wyjaśnił, że: *„Zadania w ramach zarządzania kryzysowego w województwie podlaskim są realizowane przez Wojewodę*

Podlaskiego w oparciu o przepisy prawa obowiązującego m.in. ustaw: o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, o zarządzaniu kryzysowym. Jako organ właściwy w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie województwa, Wojewoda Podlaski przy wsparciu Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, którego członkami są wszyscy szefowie służb, inspekcji i straży realizuje działania obejmujące wszystkie fazy zarządzania kryzysowego, w sposób zgodny z procedurami Wojewódzkiego Planu Zarządzania Kryzysowego. Nadmieniam, iż w ocenianym okresie 2020-2022 WBiZK nie stwierdził przeszkód prawno-finansowych w realizacji zadań w ramach zarządzania kryzysowego. W zakresie ochrony ludności (obrony cywilnej), po wejściu w życie ustawy o obronie Ojczyzny, akty prawne dotyczące obrony cywilnej zostały uchylone. W związku z tym, w mojej ocenie, wydanie nowego aktu prawnego (ustawy) w zakresie organizacji i funkcjonowania zadań obrony cywilnej w Polsce powinny być uchwalone bez zbędnej zwłoki. Poprawy również wymaga zakres finansowania zadań obrony cywilnej, poprzez stałe określenie środków niezbędnych do organizacji, wsparcia już istniejących systemów ratowniczych wpisujących się zadania obrony cywilnej i tworzenia zaplecza techniczno-infrastrukturalnego. Otrzymywane do tej pory środki finansowe, nie dawały możliwości bieżącego uzupełniania niedoborów oraz wymiany wyeksploatowanego sprzętu, modernizacji magazynu obrony cywilnej czy też organizacji i funkcjonowania formacji obrony cywilnej.” (akta kontroli str. 126-145)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Urząd był właściwie przygotowany organizacyjnie do realizacji zadań z zakresu obrony cywilnej, w tym z zakresu budownictwa ochronnego. Zadania te były realizowane przez pracowników WBiZK, posiadających aktualne zakresy czynności. Stanowisko pracy Wojewody i jego służb w sytuacji kryzysowej zostało umieszczone w odpowiednio zabezpieczonym i przygotowanym obiekcie ochronnym. Zgodnie z wymogami prawnymi sporządzono plan OC województwa oraz wieloletni i roczne plany działania w zakresie OC. W budżecie województwa, poza wydatkami na stanowisko kierowania Wojewody, nie przeznaczano i nie wydatkowano żadnych środków finansowych na zagadnienia związane z budowlami ochronnymi. Po uchyleniu przepisów o obronie cywilnej, zabezpieczono od strony prawnej możliwość kontynuowania przez samorządy działań mających na celu zapewnienie ochrony ludności w województwie podlaskim. W wydanym przez Wojewodę zarządzeniu określono zakres przygotowania warunków do ochrony ludności na wypadek wojny oraz zalecono pomocnicze korzystanie z uchylonych przepisów OC.

OBSZAR

2. Zapewnienie wystarczającej liczby odpowiednio utrzymanych i wyposażonych miejsc schronienia i ukrycia oraz przygotowanie się do ich zaopatrzenia w niezbędne środki na wypadek wystąpienia zagrożenia.

Opis stanu
faktycznego

2.1. Wojewoda dysponował dwiema budowlami ochronnymi:

A. Obiektem przygotowanym na potrzeby kierowania bezpieczeństwem narodowym, jako ZSK Wojewody w związku z realizacją obowiązku określonego w § 12 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie przygotowania systemu kierowania bezpieczeństwem narodowym¹⁸. Z tego stanowiska, w sytuacji zagrożenia, Wojewoda mógł kierować obroną cywilną oraz mogli w nim kontynuować pracę pracownicy WBiZK¹⁹. ZSK mieściło się w zamaskowanym schronie kategorii P, który został wybudowany w 1960 roku. Od tego czasu obiekt był sukcesywnie remontowany i modernizowany. Schron został wybudowany z żelbetu. Posiadał wytrzymałość 0,39 MPa i zapewniał schronienie 40 osobom. Przeprowadzone oględziny²⁰ wykazały, że:

- posiadał prawidłowo przygotowaną dokumentację urządzeń, instalacji i wyposażenia,
- składał się z 18 komór schronowych, wejście zabezpieczały stalowe, szczelne drzwi, a wyjście ewakuacyjne było drożne,

¹⁸ Dz. U. Nr. 98, poz. 978 ze zm.

¹⁹ W Urzędzie nie funkcjonowało stanowisko kierowania zadaniami obronno-mobilizacyjnymi.

²⁰ Oględziny przeprowadzone przez kontrolera NIK z udziałem Dyrektora WBiZK oraz konserwatora obiektu.

- pomieszczenia były w bardzo dobrym stanie technicznym i niezawilgocone. Na ścianach i sufitach nie było żadnych pęknięć, ubytków betonu lub tynku czy zniszczonych powłok malarskich;
- w schronie sprawnie działała wentylacja (filtropochłaniacze wymieniono w 2020 r.),
- obiekt posiadał: podłączenie do sieci elektroenergetycznej i własny agregat. Był też podłączony do sieci wodociągowej i posiadał własne ujęcie wody,
- wyposażenie w urządzenia telekomunikacyjne (w tym podłączony światłowód) zapewniały możliwość pracy Wojewody i jego służb. (akta kontroli str. 275-287)

Zasady wyposażenie ZSK w niezbędne środki, w tym żywność i wodę zostały uregulowane w niejawnym dokumencie – „Instrukcji Organizacji Pracy na Zapasowym Stanowisku Kierowania Wojewody Podlaskiego”.

W złożonych wyjaśnieniach Dyrektor WBiZK ocenił stan przygotowania ZSK pod względem ochrony pracujących w nim osób oraz pod względem możliwości wykonywania przez nich swoich obowiązków jako właściwy. (akta kontroli str. 243-247)

B. Obiekt położony w Zaściankach (w pobliżu Białegostoku) został wpisany do Ewidencji budowli ochronnych w maju 2023 r. jako: „ukrycie typu schron”. Z Karty ewidencji budowli ochronnej wynika, że obiekt został wybudowany w 1987 roku na potrzeby jednostek zajmujących się szkoleniem OC²¹ jako obiekt szkoleniowo-ochronny i nie był ujmowany w Ewidencji budowli ochronnych. Po likwidacji tych jednostek w 2010 roku obiekt przeszedł pod zarząd Biura Obsługi Urzędu. Z kompleksu budynków OC przy ul. Szosa Baranowicka Urząd wykorzystywał magazyn OC, a pomieszczenia schronowe były niewykorzystywane.

Przeprowadzone oględziny²² wykazały, że obiekt był zlokalizowany na ogrodzonym, strzeżonym terenie, pod budynkiem szkoleniowym i magazynem, które łączą się z nowowbudowanym budynkiem Centrum Powiadamiania Ratunkowego (CPR). Powierzchnia obiektu wynosiła ok. 250 m² i była przeznaczona dla 100 osób. Wejście główne było zabezpieczone przez trzy drzwi schronowe ochronno-hermetyczne (w dwóch przedsionkach). Drzwi posiadały sprawny mechanizm ryglujący i kompletne, jednak stwardniałe i nieelastyczne uszczelki. Przy wejściu głównym znajdował się zawór przeciwwybuchowy. Budowla składała się z:

- a) sześciu komór schronowych – pustych (w jednej komorze znajdowały się makiety do szkoleń OC), bez żadnych sprzętów kwaterunkowych,
- b) punktu filtrowentylacyjnego z komorą rozprężną – wyposażonego w urządzenie filtrowentylujące z 12 filtropochłaniaczami (z terminem ważności do 1999 roku). Napęd elektryczny urządzenia był niesprawny. Działał napęd ręczny,
- c) pomieszczenia z czterema zbiornikami wody (niesprawnymi),
- d) pomieszczenia akumulatorowni – pustego (akumulatory usunięto),
- e) pomieszczenia kuchennego – pustego (bez wyposażenia),
- f) dwóch pomieszczeń z sanitariatami – sprawnymi,
- g) wyjścia ewakuacyjnego – drożnego, zabezpieczonego dwoma drzwiami stalowymi, ze sprawnym ryglowaniem i stwardniałymi uszczelkami.

Obiekt posiadał sprawną wentylację i działające wywiewne kłapy schronowe. Wyposażono go w: ogrzewanie, przyłączy do sieci energetycznej (kompletną instalację elektryczną bez własnego zasilania i UPS) oraz do sieci wodociągowej. W pomieszczeniach wewnętrznych były drzwi typu lekkiego z płyty pilśniowej. W pomieszczeniach nie stwierdzono pęknięć lub widocznych zarysowań ścian ani stropów. W pomieszczeniach ze zbiornikami wody i akumulatorowni widoczne na dolnej części ścian wykruszenia tynku spowodowane działaniem wilgoci – w czasie oględzin suche. Pomieszczenia były suche, bez pleśni i stęchlizny. (akta kontroli str. 288-302)

²¹ Wojewódzki Inspektorat Obrony Cywilnej (WIOC) i Międzywojewódzki Ośrodek Szkolenia OC (MOSOC).

²² Oględziny przeprowadzone przez kontrolera NIK z udziałem kierownika Oddziału Ochrony Ludności i Pozamilitarnych Przygotowań Obronnych.

Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że: „W chwili obecnej obiekt ten nie spełnia wszystkich wymagań stawianych takim budowlom. Do ewidencji zastał wpisany jako ukrycie typu schron. Obiekt wymaga generalnego remontu, a przede wszystkim: wymiany filtropochłaniaczy, sprawdzenia szczelności drzwi ochronnych (ze względu na stwardnienie uszczelek), podłączenia awaryjnego źródła zasilania, wyposażenia kwatermistrzowskiego (m.in. łóżka, wyposażenie kuchni). Urząd planuje przebudowę i rozbudowę budynku mieszczącego się nad schronem z przeznaczeniem na Dyspozytornię Medyczną. Podczas prac przeprowadzanych w tym zakresie planujemy wyremontowanie schronu i przygotowanie go do pełnienia funkcji ochronnej. /.../ Podczas termomodernizacji budynku szkoleniowego i magazynów w 2021 r. dokonano zabezpieczenia przeciwwilgociowego budynku – w tym schronu. W tym samym czasie wykonano w schronie nową instalację grzewczą i elektryczną.” (akta kontroli str. 303)

2.2. Główne stanowisko kierowania Wojewody, a także wojewódzkie centrum zarządzania kryzysowego (WCZK) znajdowało się w budynku stałej siedziby Urzędu, który nie był wyposażony w budowlę ochronną (schron). (akta kontroli str. 355)

Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że: „WCZK w razie sytuacji kryzysowej ma opracowane procedury ewakuacji i podjęcia pracy – w zależności od potrzeb – w Zapasowym Miejscu Pracy lub w ZSK (schronie).” (akta kontroli str. 304-305)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W okresie objętym kontrolą Wojewoda dysponował dwiema budowlami ochronnymi, jedną w pełni sprawną i przygotowaną na potrzeby kierowania bezpieczeństwem narodowym, jako zapasowe stanowisko kierowania oraz drugą, niespełniającą wymagań stawianych budowlom ochronnym i wymagającą prac remontowych. Obiekt ZSK w sytuacji kryzysowej zabezpieczał potrzeby Wojewody i jego służb, w tym także realizujących zadania z zakresu obrony cywilnej – zapewnienia ochrony ludności oraz – w razie potrzeby WCZK. Druga budowla ochronna została przejęta przez Urząd po zlikwidowanych jednostkach szkoleniowych OC i wykonano w niej prace zabezpieczające przed jej degradacją oraz zaplanowano wykonanie prac remontowych przywracających jej właściwości użytkowe.

OBSZAR

3. Nadzór i kontrola realizacji zadań dotyczących przygotowania budowli ochronnych oraz prowadzenie ich ewidencji.

Opis stanu
faktycznego

3.1. Ewidencja budowli ochronnych w województwie podlaskim była prowadzona w elektronicznym arkuszu kalkulacyjnym, składającym się z zakładek z danymi poszczególnych jednostek samorządowych oraz zakładki zbiorczej. W ewidencji wg stanu na maj 2023 r. ujęto 766 miejsc schronienia dla 81.256 osób²³, w tym:

- 82 obiekty stanowiły schrony (z których 68 znajdowało się w Białymstoku), a 684 miejsca ukrycia (113 w Białymstoku),
- 626 obiektów było miejscami schronienia dla ogółu mieszkańców, a 140 dla pracowników zakładów pracy (w tym 49 obiektów było schronami),
- 31 obiektów powstało pomiędzy 1905, a 1960 rokiem, 276 pomiędzy 1961, a 1989 rokiem, 106 po 1990 roku, a przy 353 wpisach brak było daty powstania,
- jako w pełni przygotowane oznaczono trzy obiekty (w tym jeden schron), jako przygotowane częściowo 16 obiektów (w tym 10 schronów), jako wymagające modernizacji lub wytypowane 563 obiekty (tylko miejsca ukrycia) i jako nieprzygotowane trzy obiekty (trzy schrony schrony). W 181 przypadkach brak było wpisu o stanie przygotowania obiektu (z czego 68 przypadków dotyczyło schronów – w 22 przypadkach wskazano, że są to obiekty bez wyposażenia lub do remontu).

Schrony i miejsca ukrycia w województwie podlaskim mogły pomieścić 7,07% liczby mieszkańców województwa²⁴.

²³ W maju 2023 r. do ewidencji wpisano jeden obiekt typu schron zarządzany przez Urząd.

²⁴ Według stanu na 1 stycznia 2022 r. województwo podlaskie zamieszkiwało 1.148.720 mieszkańców.

W ewidencji zawarto informacje określone w § 32 Wytocznych SOC, w tym m.in. dane adresowe budowli ochronnej lub ukrycia, pojemność (w osobach), stan ich przygotowania, czy sposób wykorzystania w okresie pokoju. Jednak w części obiektów brak było niektórych wpisów, w szczególności dotyczących: wytrzymałości obiektów (brak 205 wpisów), roku budowy (353 wpisy) czy stanu przygotowania (181 wpisów). Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że braki w ewidencji wynikają z niekompletnych danych przekazywanych przez samorządy. W celu jej uzupełnienia pracownicy Wydziału zwracali się telefonicznie lub mailowo do jednostek samorządowych, jednak często nie przynosiło to efektu. (akta kontroli str. 248-274, 304-305)

3.2. Ewidencja budowli ochronnych była prowadzona w Urzędzie na podstawie informacji przekazywanych w formie tabelarycznej przez powiaty. Informacje te były na bieżąco weryfikowane przez pracownika Urzędu, który w przypadku stwierdzenia nieprzekazania informacji lub jej niekompletności zwracał się, m.in. telefonicznie lub mailowo do pracowników starostw z prośbą o ich uzupełnienie lub dodatkowe wyjaśnienia. Dyrektor WBiZK wyjaśnił, że prowadzona ewidencja była wykorzystywana przy sporządzaniu rocznej oceny przygotowania OC. (akta kontroli str. 304-305)

Zagadnienia związane z ewidencją budowli ochronnych były także weryfikowane podczas kontroli prowadzonych w powiatach przez pracowników WBiZK. Zadanie to było badane w ramach wykonania zamierzeń organizacyjnych w danym roku (także po 22 kwietnia 2022 r.). W przypadku stwierdzenia nieaktualizowania ewidencji kierowano do starostów wnioski o wyegzekwowanie wykonania ewidencji budowli ochronnych na szczeblu powiatu i gminy. (akta kontroli str. 304-305, 312-353)

3.3. Wojewoda, zgodnie z dyspozycją § 3 pkt 1 rozporządzenia ws. zakresu działania SOC, dokonywał w okresie objętym kontrolą corocznych ocen stanu przygotowań obrony cywilnej województwa. Ocen dokonywano na podstawie informacji otrzymywanych z powiatów i miast na prawach powiatu. Były one przekazywane do Szefa Obrony Cywilnej Kraju. Ocena była tworzona w formie arkusza Excel, w którym w odrębnych zakładkach ujmowano informacje dotyczące poszczególnych zagadnień. W zakładce nr 4 przedstawiano dane dotyczące budowli ochronnych – m.in. liczbę schronów i ukryć z podziałem na zakładkowe i ogólnodostępne, formę ich własności, liczbę osób dla których mogą zapewnić ochronę oraz zestawienie kosztów poniesionych na budowle ochronne w województwie podlaskim.

W okresie objętym kontrolą oceny zostały sporządzone za 2020 i za 2021 rok i przesłane do Szefa Obrony Cywilnej Kraju 19 marca 2021 r. i 23 marca 2023 r. Urząd nie dysponował informacjami o działaniach podejmowanych przez Szefa Obrony Cywilnej Kraju w związku z przekazanymi ocenami. (akta kontroli str. 306-311)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W Urzędzie prowadzono ewidencję budowli ochronnych znajdujących się na terenie województwa. Pomimo jednak weryfikacji dokonywanej przez pracowników WBiZK oraz podczas kontroli w starostwach, wpisy dotyczące obiektów nie były w pełni uzupełnione. Brakowało w nich m.in. danych o wytrzymałości obiektów (w 205 z 766 obiektów) czy oceny przygotowania (w 181 z 766 obiektów). Dokonywano również wymaganych przepisami prawa corocznych ocen stanu przygotowań obrony cywilnej województwa, odnoszących się m.in. do oceny stanu budowli ochronnych w województwie. Oceny te, były terminowo przekazywane Szefowi Obrony Cywilnej Kraju.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały ws. zastrzeżeń.

Białystok, 29 września 2023 r.

Kontroler:

Tomasz Suchowierski
główny specjalista k.p.
/podpisano elektronicznie/

p.o. DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
z up. p.o. WICEDYREKTOR
Paweł Tołwiński
/podpisano elektronicznie/